

**Euroopan yhteisöjen komissio
vastaan
Irlanti**

Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen – Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimus – XII osa – Meriympäristön suojelu ja säilyttäminen – Kyseisessä yleissopimuksessa määrätty riitojenratkaisujärjestelmä – Välitysoikeudellinen menettely, jonka Irlanti on aloittanut kyseisen järjestelmän mukaisesti Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan – Riita, joka koskee Sellafieldissä (Yhdistynyt kuningaskunta) toimivaa MOX-laitosta – Irlanninmeri – EY 292 ja EA 193 artikla – Sitoumus ratkaista perustamissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat vain tässä sopimuksessa määrätyllä tavalla – Jaetun toimivallan sopimus – Yhteisön toimivalta – EY 10 ja EA 192 artikla – Yhteistyövelvoite

Julkisasiamies M. Poiares Maduron ratkaisuehdotus 18.1.2006 I - 4640
Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio (suuri jaosto) 30.5.2006 I - 4657

Tuomion tiivistelmä

1. *Kansainväliset sopimukset – Yhteisön tekemät sopimukset – Merioikeusyleissopimus (EY 175 artiklan 1 kohta ja EY 176 artikla)*

2. *Kansainväliset sopimukset – Yhteisön tekemät sopimukset – Merioikeusyleissopimus*
(EY 220, EY 227 ja EY 292 artikla)
3. *Jäsenvaltiot – Velvoitteet*
(EY 227 ja EY 292 artikla; EA 142 ja EA 193 artikla)
4. *Jäsenvaltiot – Velvoitteet – EY 10 artiklasta johtuva yleinen velvollisuus*
(EY 10 ja EY 292 artikla)
5. *Jäsenvaltiot – Velvoitteet – Yhteistyövelvoite*
(EY 10 artikla; EA 192 artikla)

1. EY 175 artiklan 1 kohta on asianmukainen oikeusperusta kansainvälisten ympäristönsuojelusopimusten tekemiselle yhteisön puolesta. Kuten EY 176 artiklassa täsmennetään, tällainen yhteisön ulkoinen toimivalta ympäristönsuojelun alalla ei ole yksinomainen vaan todellakin lähtökohtaisesti jaettu toimivalta yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä. Se, kuuluuko jaetun toimivallan sopimuksen määräys yhteisön toimivaltaan, koskee kuitenkin yhteisön ulkoisen toimivallan antamista ja siis sen koko olemassaoloa kyseisellä alalla eikä sitä, onko toimivalta luonteeltaan yksinomainen vai jaettu. Tästä seuraa, että yhteisön ulkoisen toimivallan olemassaolo meriympäristön suojelun alalla ei lähtökohtaisesti riipu sellaisten johdetun oikeuden toimien antamisesta, joissa säädettäisiin kyseessä olevasta asiasta ja joihin jäsenvaltioiden osallistuminen kyseessä olevan sopimuksen tekemistä koskevaan menettelyyn voisi vaikuttaa. Yhteisö nimittäin voi tehdä ympäristönsuojelua koskevia sopimuksia, vaikka

näiden sopimusten alaan kuuluvista nimenomaisista asioista ei vielä säädettäisikään tai säädettäisiin vain hyvin rajoitetusti yhteisön lainsäädännössä, johon kyseiset sopimukset eivät siten voi vaikuttaa.

Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen nimenomaisessa yhteydessä toteamus jaetun toimivallan siirtymisestä yhteisölle edellyttää kuitenkin merioikeusyleissopimuksen kyseessä olevien määräysten alaan kuuluvissa asioissa yhteisön sääntöjen olemassaoloa, olipa näiden sääntöjen ulottuvuus ja luonne mikä tahansa. Merien pilaantumisen ehkäisemistä koskevien merioikeusyleissopimuksen määräysten, erityisesti kyseisen yleissopimuksen 123, 192, 193, 194, 197, 206, 207, 211 ja 213 artiklan, alaan kuuluvia asioita säännellään erittäin laajasti yhteisön toimissa, joista

useat lisäksi mainitaan nimenomaisesti neuvoston päätöksen 98/392, jolla merioikeusyleissopimus hyväksyttiin yhteisön puolesta, liitteenä olevan yhteisön toimivaltaa koskevan ilmoituksen lisäyksessä. Tästä seuraa, että merioikeusyleissopimuksen kyseiset määräykset kuuluvat siihen yhteisön toimivaltaan, jota tämä päätti käyttää tullessaan kyseisen yleissopimuksen sopimuspuoleksi, joten kyseiset määräykset ovat yhteisön oikeusjärjestyksen kuuluvia sääntöjä. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kyseisten määräysten tulkintaa ja soveltamista koskevat riidat ja arvioimaan sitä, onko jäsenvaltio noudattanut kyseisiä määräyksiä.

vat riidat vain tässä sopimuksessa määrättyllä tavalla. Lisäksi merioikeusyleissopimuksen avulla voidaan juuri välttyä tällaiselta yhteisöjen tuomioistuinten yksinomaisen toimivallan loukkamiselta ja siten suojella yhteisön oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä. Merioikeusyleissopimuksen 282 artiklasta nimittäin ilmenee, että EY:n perustamissopimukseen sisältyvä riitojenratkaisujärjestelmä on siksi, että siinä määrätään jäsenvaltioiden välisten riitojen ratkaisemista koskevista sitoviin päätöksiin johtavista menettelyistä, lähtökohtaisesti ensisijainen merioikeusyleissopimuksen XV osaan sisältyvään järjestelmään nähden.

(ks. 90, 92–95, 108, 110, 120 ja 121 kohta)

2. Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen kaltaisella kansainvälisellä sopimuksella ei voida loukata perustamissopimuksissa määrättyä toimivaltajärjestelmää ja siten yhteisön oikeusjärjestyksen, jonka noudattamista yhteisöjen tuomioistuin valvoo EY 220 artiklan nojalla, itsenäisyyttä. Tämä yhteisöjen tuomioistuimen yksinomainen toimivalta vahvistetaan EY 292 artiklassa, jonka mukaan jäsenvaltiot sitoutuivat ratkaisemaan EY:n perustamissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koske-

Tästä seuraa, että EY 220 ja EY 292 artikla estävät saattamasta merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetun välitystuomioistuimen ratkaistavaksi riitaa, joka koskee merioikeusyleissopimuksen sellaisten määräysten tulkintaa tai soveltamista, jotka kuuluvat siihen yhteisön toimivaltaan, jota tämä käytti merioikeusyleissopimukseen liittyessään, joten kyseiset määräykset ovat erottamaton osa yhteisön oikeusjärjestystä. Lisäksi riita, jossa ovat vastakkain kaksi jäsenvaltiota sellaisen väitteen osalta, jonka mukaan merioikeusyleissopimuksen sisältämiä yhteisön oikeuden velvoitteita ei ole noudatettu, on ilmiselvästi ratkaistava jollakin niistä EY 292 artiklassa tarkoitetuista riitojenratkaisutavoista, joista EY:n perustamissopimuksessa määrätään, eli riita on

ratkaistava EY 227 artiklassa määrättyssä menettelyssä.

perustamissopimuksissa määrättyä toimivaltajärjestystä ja siis yhteisön oikeusjärjestyksen itsenäisyyttä.

(ks. 151, 152 ja 154 kohta)

(ks. 123–126, 128 ja 133 kohta)

3. Se, että jäsenvaltio saattaa EY:n perustamissopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia yhteisön oikeuden toimia tulkittaviksi ja sovellettaviksi muussa tuomioistuimessa kuin yhteisöjen tuomioistuimessa, kuten Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetussa välitystuomioistuimessa, sellaisen menettelyn yhteydessä, jossa vaaditaan sen toteamista, että toinen jäsenvaltio on rikkonut kyseisten toimien säännöksiä ja määräyksiä, on vastoin jäsenvaltioilla olevaa EY 292 ja EA 193 artiklaan perustuvaa velvollisuutta kunnioittaa yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaista toimivaltaa ratkaista riidat, jotka koskevat yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten tulkintaa ja soveltamista, erityisesti käyttämällä EY 227 ja EA 142 artiklassa määrättyjä menettelyjä sen toteamiseksi, että jokin toinen jäsenvaltio on rikkonut kyseisiä säännöksiä ja määräyksiä. Lisäksi näissä olosuhteissa menettelyn aloittaminen ja jatkaminen välitystuomioistuimessa merkitsevät ilmiselvää riskiä siitä, että loukataan
4. EY 292 artiklassa määrättyä jäsenvaltioiden velvollisuutta käyttää yhteisön tuomioistuinjärjestelmää ja kunnioittaa tämän järjestelmän peruspiirteensä olevaa yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaista toimivaltaa on pidettävä EY 10 artiklasta johtuvan jäsenvaltioiden yleisen lojaalisuusvelvollisuuden erityisenä ilmentymänä. Näin ollen ei ole tarpeen todeta EY 10 artiklan määräyksiin sisältyvien yleisten velvollisuuksien noudattamatta jättämistä, jos jo on todettu niiden yhteisön oikeuden mukaisten erityisten velvollisuuksien noudattamatta jättäminen, joita jäsenvaltio on velvollinen noudattamaan EY 292 artiklan nojalla.
5. Jäsenvaltioilla ja yhteisön toimielimillä on velvollisuus tiiviiseen yhteistyöhön täyttäessään niitä sitoumuksiaan, jotka ne ovat ottaneet vastuulleen jaetun

(ks. 169 ja 171 kohta)

toimivallan sopimuksen tekemistä koskevan jaetun toimivallan nojalla. Asia on näin erityisesti silloin, kun riita koskee lähinnä sellaisia jaetun toimivallan sopimuksesta johtuvia sitoumuksia, jotka kuuluvat alaan, jolla yhtäältä yhteisön ja toisaalta jäsenvaltioiden toimivalta voi olla hyvin limittäistä. Se, että tällainen riita saatetaan Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen liitteen VII mukaisesti perustetun välitystuomioistuimen kaltaisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, sisältää riskin siitä, että muu tuomioistuin kuin yhteisöjen tuomioistuin lausuu niiden velvollisuuksien ulottuvuudesta, jotka jäsenvaltioilla on yhteisön oikeuden nojalla.

Näin ollen jaetun toimivallan sopimuksen mukaisesta tiiviin yhteistyön velvoitteesta seuraa jäsenvaltiolle velvollisuus informoida ja kuulla yhteisön toimivaltaisia toimielimiä ennen kuin se aloittaa merioikeusyleissopimuksen mukaisen menettelyn riidan ratkaisemiseksi.

(ks. 175–177 ja 179 kohta)